

Ko je vstopil jeseni l. 1925. v goriško semenišče, je začel dopisovati v dijaški list »Rast« in v družinsko revijo »Naš čolnič«. Drugo leto je šel v reško semenišče, kjer so ga predstojniki postavili za prefekta v dijaškem semenišču. Tu je preveč očitno budil dijakom slovensko in hrvatsko narodno zavest, radi česar so ga predstojniki odslovili v Jugoslavijo. V Ljubljani je iz tretjega letnika bogoslovja odšel k vojakom v Zagreb, od koder se po odsluženem bogoslovnem roku ni več vrnil v Ljubljano, ampak se je vpisal na fil. fakulteto ter si izbral geografsko-etnografsko skupino. L. 1932. je diplomiral. Ker ni dobil takojšnjega nameščenja, je nastopil službo v uradništvu »Slovenca«, kjer je postal urednik Kulturnega obzornika. V »Slovenca« je že iz Zagreba dopisoval razne črtice in kulturna poročila. Obenem je za bivanja v Zagrebu delal za boljše kulturno poznavanje med Slovenci in Hrvati. Bil je tudi dopisnik hrvatskih časopisov »Obzora« in »Jutarnjega lista«. Za časopise je prevajal iz hrvaščine v slovensščino in obratno. Za nas je pomembno, da se je zanimal za folkloro in etnografske značilnosti Bele Krajine. V slovensščini je napisal v »Zbornik za narodni život i običaje južnih Slavena« l. 1932. (XXVIII, 2. zv., str. 193—215) opis z naslovom: »Rojstvo, svatba, smrt« (v Semiču in Radovici). Ako bi mu dopustile razmere in čas, da bi se posvetil etnografski vedi, bi našel sebi zelo hvaležno polje, ker je dobro poznal kmetsko ljudstvo ter si tudi znal pridobiti njegovo zaupanje.

V svojih visokošolskih letih kot časnikar je napisal mnogo črtic, člankov in nekaj novel, kar je priobčeval, odkar je dospel iz Italije, v »Orliča«, »Mladost«, »Kres«, »Vigrede«, »Mladik«, »Bogoljuba« in »Slovenca«. Razen s svojim imenom se je podpisoval tudi s prevdonimom: Lojze Belokranjski.

Lojze Golobič.

Zupanov Lojze, L. G., L. Gč in — bič. Najlepše črtice in novele so se mu prelile v lirično pesem o Beli Krajini. Sicer pa se vse njegove črtice čitajo kot pesmi v prozi. Omeniti je celoletni noveli v »Vigredi« »Olgico« (l. 1929.) in »Bela srca« (l. 1934.). Po vsej svoji mehkosrčni in čuvstveni pesniški naravi je bil pristen Belokranjec. Beli Krajini, ki jo je vso z njenimi brezami, dragami, lozami, zidanicami in vinogradi tako goreče ljubil, je izpel tudi svoj zadnji stavek v svoji zadnji življenjski epopeji Beli Krajini — v noveli »Bela srca«: »Bela Krajina nikoli ne bo izumrla...«

Ivan Simonič.

DR. HENRIK TUMA

10. aprila 1935. je pokosila smrt žilavega in neumornega publicista in alpinista dr. Henrika Tuma. Rodil se

Dr. Henrik Tuma.

je 9. julija 1858. v Ljubljani v Krakovem. Oče mu je bil v Ljubljano priseljen čevljar iz Češkega, mati pa nepismena Dolenjka iz občine Polica pri Višnji gori. Mladi Henrik je iz ljudske šole vstopil na učiteljske in postal l. 1876. učitelj v Postojni, kjer pa je radi republikanstva l. 1879. izgubil službo, nakar se je preživljal kot privatni učitelj pri francoski družini v Trstu, kjer je nato od oktobra 1880. do julija 1881. tudi poučeval na protestantski šoli. V Trstu se je tudi sam marljivo učil francoščine, laščine in angleščine ter se pripravljal za gimnazijsko maturo, ki jo je položil l. 1881. — Jeseni istega leta je odšel na Dunaj, kjer se je vpisal na juridično fakulteto ter se tekom študija preživljal kot domači učitelj pri visokih, boljših družinah. Kot domači učitelj je v poletnih počitnicah prišel tudi na Ogrsko in Poljsko, kar mu je dalo povod, da se je učil madžarščine in poljščine. Ob tej priliki je kot vnet turist obhodil okoli Blatnega jezera (Bakonyjske gore) in Karpate nad Přemyslom. V Julijske

Alpe pa je napravil svojo prvo turo že l. 1873. Kot član »Akademskega Spolka« se je učil tudi češčine.

V Ljubljano se je vrnil šele po štirih letih — po prvem rigorozu 8. decembra 1885. Kot odvetniški koncipient je služil pri nemškem odvetniku dr. Wurzbachu v Ljubljani. Oktobra 1887. je odšel v Trst, kjer je izvršil sodno prakso. Decembra 1890. je odšel v sodno službo v Tolmin in 1894. v Gorico, kjer je 1895. postal deželni poslanec. Tu je vstopil v javno življenje in deloval pri raznih društvih in združenjih, ki jih je tudi nekaj organiziral, zlasti razfajzovk. 1897. je pristopil k odvetništvu ter je 1901. postal samostojen odvetnik. Na Primorskem je kulturno in politično deloval vse do leta 1924., ko je moral kot antifašist avgusta preseliti svojo pisarno v Ljubljano. Politično je bil izprva v narodno napredni stranki, 1908. pa je vstopil v socialdemokratsko stranko. Marksizma ni sprejel v celoti kot socialno dogmo, ampak si ga je prikrojil po svojih mislih. Bil je marljiv kulturnoprosvetni delavec. Ker je bil po svoji čustveni naravi filozofski idealist, je svoja entuziastična dognanja, oziroma domisleke, zelo vneto in revolucionarno s pesom izražal skoro na vseh znanstvenih poljih. Čeprav jurist, se je s posebno vnemo bavil z različnimi filozofskimi disciplinami in celo z medicino (spolno vprašanje). Osebna ambicija in orientacija ga je gnala, da je pazil, da je po možnosti spregovoril in pisal o vseh sodobnih aktualnih in dnevnih vprašanjih. Posebno veselje je imel z nomenklature raznih krajevnih, ledinskih in drugih imen. Ker pa so šli nekateri njegovi domislili n. dozdevni dokazi na znanstvenem polju čisto diletantsko, revolucionarno in »tumovsko« dosledno tudi preko strokovno znanstvenih dognanj v tem oziru z njim v mnogočem ne moremo soglašati. Tako tudi

ne moremo soglašati z zaključki, ki jih prinaša v zanimivi razpravi o »Kulturnem pomenu imenoslovja rib« v letošnjem Etnologu VIII. Bil je tudi folklorist, politik in strasten turist. Pri svojih turah je pazljivo študiral mofologijo, kar mu je služilo za potopise, opise in nomenklaturu nabranih imen. Prehodil je Julijske, Savinjske, Karnske Alpe, Karavanke, vzhodno Tirolsko, koroške meje, zahodno Štajersko, Salzkammergut itd. Dopisoval je v Planinski Vestnik, Geografski Vestnik, Svoboda, Naše Zapiske in v razne druge liste. V Planinskem Vestniku je od 1914. s presledkom do 1921. in nato do 1926. izšel njegov ciklus tur: »Po Trenti in Soči«. 1928. je izšla knjiga: »Imenoslovje Julijskih Alp«. Zadnje njegovo večje delo pa je »Beneška Slovenija«, ki je izšla v Planinskem Vestniku 1. 1933. v dveh številkah in v vseh letnikih 1934.

I. S.

Dr. E. Kornemann.

Predavanje prof. Dr. E. Kornemann-a v Ljubljani o makedonskem problemu v Starem veku.

Po posredovanju direktorja Etnografskega muzeja, dr. N. Županiča, ki je dober znanec vratislavskega univerz. profesorja za staro zgodovino, g. tajn. svet. dr. Ernsta Kornemann-a, je prevzelo »Muzejsko društvo za Slovenijo« skrb in zaščito za predavanje »O makedonskem problemu v starem veku«, ki se je vršilo v zbornični dvorani ljubljanske univerze, dne 30. sept. 1935. Ugledni nemški znanstvenik, eden izmed zadnjih učencev Theodora Mommsena, je osvetlil z novo lučjo davno preteklost makedonskega dela naše zemlje, ki je bil nekoč prizorišče slavne zgodovine. Prof. Kornemannu je po dvanajstletnem delu uspelo rekonstruirati zgodovino Aleksandra Velikega, ki jo je spisal egiptski kralj Ptolomej. Njegovo znanstveno delo o tem izide v kratkem pri Teubnerju v Lipskem.

Med vsemi Aleksandrovimi zgodovinarji je namreč Ptolomej edini, ki ni samo skušal prikazati obeh silnih genijev, Filipa in Aleksandra, namreč tudi veličino in moč svojega naroda, ki ga je Ptolomej še potem, ko je postal egiptski kralj, tako zelo ljubil.

Makedonski narod je pri Ptolomeju ob strani Grkov in Perzijcev tretja narodna, v samem sebi zaključena celota. Posebej ga je odlikovalo visoko pojmovanje vojaške časti, ki jo je cenil bolj od ostalih dveh narodov. Če Ptolomej našteva ljudstva na Balkanu, omenja Makedonce vedno pred Heleni. Slednje označuje težnja po svobodi, prve pa trda pest njihovega domačega regimenta. Do tega jih je pripravil Filip, kar je Ptolomej jasno pokazal v svojem spisu. »Brez Filipa ne bi bilo Aleksandra«. Makedonski narod se nam tu vidno kaže v nekaki mladostni dobi svojega razvoja, obdarjen s po-